

Tema 2. Vi har legat under samma is

FAKTABLAD I13. Flyttblock

Ett påtagligt fenomen i Kvarkens skärgård är blockrikedomen. Denna blockrika moränterräng representerar de yngsta moränavlagringarna inom området. Några av blocken är flyttblock, som transporterats av inlandsisen eller av enskilda flytande isberg i den dåtida Östersjön.

Granitbergarter spjälkas tämligen lätt. Inlandsisen sliter sönder stora block från berggrunden som transporteras med isen. Då isen smälter hamnar flyttblocken på marken. Blocken är av varierande storlek och kan hittas i princip överallt i de områden som under någon av de senaste istiderna varit täckta av is. I norra Tyskland hittar man flyttblock som härstammar från det svenska urberget.

Världens största flyttblock återfinns utanför Botsmark i Umeå kommun. Det är tio meter högt och väger lika mycket som 5 000 elefanter.

Förr i tiden då man fann stenblock på höga höjder i fjällen trodde man att det var jättar som hade slungat iväg ett stort stycke av berget. Därför kallade man stenblocken jättekast. Man ansåg att jättarna, inte tålde ljudet av kyrkklockor och därför kastade stora stenar mot kyrkorna för att få slut på oljudet.

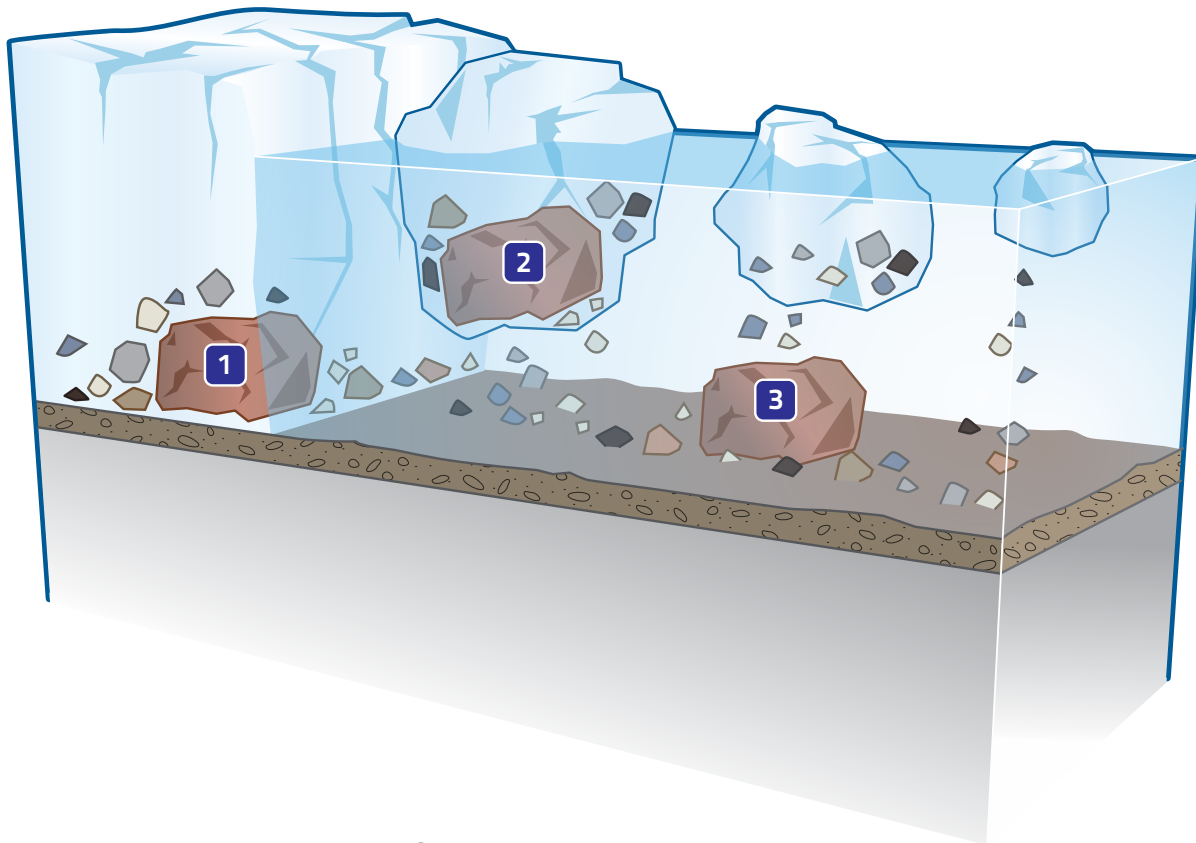

Foto: Anita Storm

Flyttblock är stora stenar som transporteras med lösryckta isberg. När isberget smälter sjunker stenblocket till botten. Is som flyter är till största delen under ytan.

Foto: Thomas Birkö.

Processen bakom flyttblock

1. Stort block infruset i inlandsisen, den transporteras med isens rörelse till kanten.
2. Inlandsisen kalvar och blocket transporteras med isberget.
3. Isberget smälter och blir mindre – blocket smälter loss.